

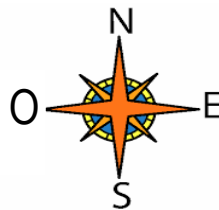
LÍNIES GENERALS DE PROGRAMACIÓ MUHBA 2019-2023

El Museu d'Història de Barcelona (**MUHBA**), museu municipal dins l'ICUB, és una institució de coneixement i patrimonialització policèntrica, amb espais patrimonials per la ciutat que sustenten un relat coral de Barcelona i amb una programació pública sobre el món urbà i la seva història en múltiples formats, exposicions incloses, especialment atenta al món educatiu. El Museu treballa en cooperació amb altres institucions i entitats i amb la ciutadania per dur a terme les funcions de col·leccionar, estudiar i conservar els testimonis del passat, de promoure la investigació sobre la seva trajectòria, de tenir cura de la xarxa d'espais patrimonials i de confegir la programació general i educativa.

El Museu fa 80 anys el 2023, una fita decisiva per completar el MUHBA com a museu de ciutat de nova generació del segle XXI.

Brúixola MUHBA 2019-2023

Connectant ciutadans, connectant ciutats

N Coneixement i educació, el museu de la ciutat com a *centre de coneixement*, amb un programa d'impuls a la recerca en història, patrimoni i ciutadania, que difumina les barreres entre investigació i difusió i que aposta per la interacció amb el món educatiu com a *museu escola*. Un museu que en un món connectat i vulnerable, a les portes de la revolució tecnològica 5G i la intel·ligència artificial, repensa digitalment els seus formats en pro d'una major democràcia cultural.

S Policentrisme urbà, el museu de la ciutat com a *museu xarxa*, territorialitzat, amb les seves sales distribuïdes pel pols patrimonials que configuren el seu relat històric coral, del centre a la perifèria i de la perifèria al centre, com a equipament de coneixement i representació de doble escala, de barri i de ciutat alhora.

E Transdisciplinarietat: el museu de la ciutat com a casa de la *història urbana*, amb la ciutat com a objecte i subjecte, com a marc conceptual dins del qual ha de poder situar i interpretar els patrimonis i llegats urbans, de l'arqueologia i l'arquitectura a l'alimentació i a les innovacions literàries i musicals al llarg dels segles.

O Participació i Cogestió: el museu de ciutat com a *laboratori ciutadà participatiu* en el conjunt de la seva activitat i amb *fórmules de cogestió* amb els districtes i amb els centres d'estudis locals i les entitats veïnals en la cura d'aquells espais patrimonials que siguin compartits amb el teixit social.

Per portar a terme la seva missió, el MUHBA adopta una perspectiva multiescalar amb tres eixos: **(1)** el coneixement, **(2)** la patrimonialització i **(3)** la programació pública i l'educació. En aquesta tasca el museu se situa **(4)** en el món digital i **(5)** en relació amb les xarxes de museus de ciutat, i complementa els seus recursos socials i econòmics **(6)** amb el Cercle del Museu. **Aquesta és l'estructura del present document**, amb les taules annexes de personal, presspost i inversions al final.

1) EL CONEIXEMENT

El MUHBA és un **centre generador de coneixement**, obert a la ciutadania i reconegut com a centre de recerca de primera línia sobre la història i els patrimonis de Barcelona, ciutat bimil·lenària, capital de Catalunya, metròpoli europea.

La **recerca sobre història urbana i patrimonis de la ciutat** es concentra en els estudis relacionats amb la creació i documentació de les col·leccions i amb els relats sustentats a les sales d'exposició estable i a les exposicions temporals de temes estratègics en la trajectòria urbana. Recerca, col·lecció i programació es retroalimenten.

El **Centre de Recerca i Debat (CRED)** és el motor que impulsa el procés de construcció de coneixement, en el marc d'una recerca oberta a la ciutadania i compartida amb centres acadèmics i centres d'estudis locals, professionals, joves estudiants i jubilats actius. Les recerques fetes o –la majoria– incentivades des del CRED, lluny de tot academicisme, han de tenir una relació directa amb els objectius del museu i han de nodrir la programació pública de diàlegs i conferències, seminaris i jornades, com s'exposa més endavant.

Entre les **línies principals de recerca actives** dins les quals s'insereixen els treballs tant els propis com els incentivats en altres institucions per afrontar la pluralitat de perspectives en història, patrimoni, educació i ciutadania hi ha aquestes:

Línies de recerca

Les edats de Barcelona: l'alba agrària a la Plana. Neolític; topografies de Barcino; Barcelona episcopal i visigoda; Barcelona esplendor i crisi (s. XII -XV); jueus, conversos i calls barcelonins; la ciutat gremial; reforma i contrareforma a Barcelona.

Ciutat contemporània: Barcelona metròpoli colonial; Barcelona ciutat fabril; Habitar Barcelona; Gaudí i Barcelona; educació i mobilitat social; conflictes contemporanis i ciutat; combats per la democràcia.

Bases de la vida urbana: arqueologia urbana; alimentar Barcelona (s. XIII-XXI); treball, habitatge i moviment obrer; Barcelona hospitalària; Barcelona, ferrocarril i territori; l'electrificació de Barcelona; paisatges i representacions urbanes; aigua BCN; el port i el front marítim; història del medi ambient BCN.

Episodis d'innovació cultural: en els àmbits de literatura, música i alimentació, sempre en l'òptica de la història urbana.

Museu i ciutadania: amb una atenció preferent als estudis sobre educació, aprenentatge-servei i programes amb Fundació Ace i M.Marès sobre museus & alzheimer.

Restitució d'elements patrimonials: amb les especialitats d'arxiu arqueològic, conservació restauració de béns mobles i immobles i patrimoni industrial contemporani. Escanejat làser i recreació virtual de béns mobles i espais patrimonials.

2) LA PATRIMONIALITZACIÓ

El Museu és un **centre de patrimonialització**, que crea, sistematitza i estudia béns materials –mobles i immobles- i béns immaterials. La **conservació i la restauració** formen part de la tasca imprescindible de gestió de les **col·leccions** i dels **espais patrimonials**. La conservació d'espais arqueològics, el tractament de ceràmica, pintura i mosaics i la intervenció en patrimonis i paisatges de l'era industrial són els camps en què el MUHBA té una major especialització.

Un cop completats els projectes arqueològics Fivila (vidres) i ArchAIDE (reconeixement de ceràmiques), el Museu forma part dels grups de recerca Prehistòria al pla de Barcelona, materials Born (amb Servei Arqueologia), ERAAUB (Equip de Recerca Arqueològica i Arqueomètrica de la Universitat de Barcelona) i Xarxa europea de memorials espontanis (recerca sobre els memorials del 17 d'agost 2017).

Així mateix, el personal de conservació i restauració del MUHBA està associat als projectes d'I+D *Tectoria et Pigmenta* de la UNED i de pintura mural COREMANS de l'Institut del Patrimonio Cultural Español i forma part de la Comissió Tècnica de Conservació Preventiva de la Generalitat. Quant al patrimoni industrial, convé mantenir els projectes conjunts amb UAB, UB, Col·legi d'Arquitectes (AADIPA) i Patrimoni municipal.

En la gestió de la **col·lecció**, el museu ha de tenir cura del llegat rebut i ha d'enriquir, sobretot, la col·lecció contemporània. El **Centre de Col·leccions de la Zona Franca** ha de ser un equipament científic i cultural R+D+i, que requereix de noves inversions per

mantenir la seva operativitat i de nous vincles, per promocionar-lo i tal vegada per aconseguir algun espai complementari, amb el **Consorci de la Zona Franca**.

Els objectius principals en la **gestió i la conservació de les col·leccions** de béns mobles del Muhba 2019-23 són:

- Culminar el trànsit d'una reserva museogràfica i un arxiu arqueològic a un Centre de Col·leccions integrat, més sostenibilitat i més visibilitat, fent més fàcils les visites dels ciutadans.
- Potenciar les col·leccions com a font de coneixement, inspiració i gaudi, assolint la màxima visibilitat i accessibilitat. Cal aprofitar els recursos digitals, avançar cap al sistema de gestió integral de la col·lecció i incrementar la presència de fons propis en les sales del museu. Les exposicions *Barcelona capital mediterrània* i *Barcelona flashback* han estat un pas important per fer més visibles les col·leccions pròpies.
- Enriquir els fons per ampliar la capacitat de construir relats i mirades creuades sobre la història de la ciutat. Es vol avançar cap a la plena sistematització de l'**arxiu arqueològic** i es volen generar nous patrimonis que serveixin per explicar a les generacions futures els contextos presents.
- Cal consolidar la **Col·lecció contemporània d'Història de Barcelona**, iniciada en 2011 amb el *Laboratori Muhba. Col·leccionem la ciutat*. En 2019, *Barcelona flashback* ha de marcar un segon gran salt endavant en la constitució de la col·lecció contemporània, que s'espera poder mostrar a Oliva Artés el 2023 en el marc dels actes del 80 aniversari del Museu.
- Aquest impuls a la col·lecció contemporània és un dels eixos fonamentals en la **relació amb la ciutadania del Museu**, tal i com es mirarà d'incentivar a partir de l'exposició *Barcelona flashback* i com en els nostres dies s'estan concentrant a fer els principals museus de ciutat del món.
- L'impuls de la col·lecció contemporània, dels segles XIX al XXI, requerirà així mateix pensar, quan sigui possible, en una nau complementària, tal vegada com a nau de la "Col·lecció Franca de Barcelona" en el cas que es pogués arribar a algun acord amb el **Consorci de la Zona Franca**, que coneix bé el Centre de col·leccions i el considera com un centre d'innovació cultural únic) al polígon.
- Impulsar la innovació en la conservació i la restauració de les col·leccions, com a **know how d'exportació** que permet situar Barcelona en el context mundial del coneixement patrimonial, com el Muhba ja ha mostrat en congressos per Europa i Amèrica.
- Entre els camps a potenciar com a coneixement exportable hi ha l'**estudi tecnològic** i tractament de pintura mural i revestiments parietals d'època romana i medieval; la revisió dels processos i mesures de conservació i tractament de restes humanes, el tractament d'objectes de metall i fusta d'objectes amarats d'aigua; la definició sistemes més sostenibles en la conservació de les col·leccions; la relació

entre clima i conservació del patrimoni i la millora dels sistemes de documentació com a eina de difusió del coneixement.

- Els **espais patrimonials** que configuren el MUHBA, en funció del seu relat històric, han aconseguit crear així mateix una nova experiència en el tractament patrimonial a cavall dels béns mobles i immobles: **màquines, objectes diversos i paraments en fàbriques i habitatge popular** contemporani.

El MUHBA no és tan sols un museu amb una col·lecció dins d'una sala sinó que, com la majoria dels museus de ciutat del món actualment, és un **museu xarxa amb nodes interrelacionats**, que conflueixen per explicar Barcelona i la seva història. Són espais patrimonials estrictament vinculats amb el relat coral del Museu a doble escala: **equipaments de proximitat i de ciutat** al mateix temps. El Museu articula espais i relats com a representació comunitària arrelada als barris i, alhora, com a perspectiva urbana general. Un teixit de centres i perifèries, de majories i minories, d'història i memòria.

El MUHBA es perfila així com un **museu arrelat al territori**, amb experiència en el **treball col·laboratiu** amb grups d'interès locals i en el desenvolupament de projectes publicocomunitaris, amb **propostes innovadores de coideació i de futura cogestió**.

Vora el riu Besòs, el Museu treballa en un projecte compartit amb diferents agents i, tot confluint en un sol eix conceptual, que podem anomenar "Riba museística del Besòs" o "**Besòs riba de museus**", es perfilen quatre de les aproximacions estratègiques amb què el Muhba aborda la metròpoli en una seqüència conceptual i de recorregut cap al mar clara: **proveir, treballar, habitar, urbanitzar**, vinculades a Casa de l'Aigua de la Trinitat, Fàbrica Fabra i Coats, Cases del Bon Pastor i Nau Oliva Artés.

En un altre replà, i pel que fa a la desatenció per part del museu del nucli central de Barcelona, que és la seva "ciutat nova", la de l'Eixample i el modernisme, convé analitzar molt a fons les modalitats d'una aliança sòlida conveniada entre **Casa Amatller, Muhba i Districte de l'Eixample**, en el benentès que Casa Amatller té recursos propis i no hauria de ser font de despesa regular significativa per al Museu d'Història de Barcelona.

Que el museu de la ciutat fos present al **passeig de Gràcia** amb un actor privat de vocació pública i el Districte seria, al centre, l'aplicació del mateix mecanisme en assaig a la perifèria i constituiria un signe feient de reorientació del mapa cultural.

Objectius d'intervenció i obres a la **xarxa d'espais patrimonials**:

- La conversió de la **Casa Padellàs** en la **Casa de la Història de Barcelona**, que ja porta un retard de dos anys. És el nucli vertebrador i de síntesi de la trajectòria històrica de Barcelona, en un diàleg constant amb les diferents seus del museu, inclosa la de plaça del Rei, i amb tots els seus públics, tant els ciutadans de Barcelona com els visitants de lluny.

- La **reconnexió** de **Muhba Plaça del Rei** amb la **Casa Padellàs** pel pas de ronda de la muralla i per l'interior de l'edifici, obra senzilla sense la qual no es pot completar el circuit museístic bàsic, i la creació de la museografia dedicada a l'Edat Moderna.
- La ideació museogràfica del **Park Güell**, marc general dins del qual s'insereix. les propostes per a la Casa del Guarda amb una millora substancial de les visions que es donen de Barcelona, de Gaudí i del mateix Parc, a partir de les recerques recents efectuades des del Museu.
- La consolidació d'**Oliva Artés**, amb la darrera fase pendent de les obres, com a espai laboratori del museu, local i global, en l'eix més dinàmic del 22@, sobre la història, el llegat i el patrimoni de la metròpoli contemporània, en relació directa amb el Districte de Sant Martí, Bit Habitat i entitats *Smart social city* de Pere IV i les associacions del Poblenou.
- La creació de l'espai museístic a la **Fabra i Coats** centrat en la relació entre ciutat i treball: rehabilitació i equipament de la Nau F com a centre d'interpretació del treball i rehabilitació de la Sala de Calderes i conjunt del sistema energètic de la Fabra. Grup de treball format a la tardor 2018 per als projectes museològic i museogràfic.
- La renovació de la senyalització exterior al **Turó de la Rovira**, ideada fa més de vuit anys en altres circumstàncies d'ús, d'acord amb el Districte d'Horta Guinardó.
- L'actualització de **museografies obsoletes** a la part fundacional de Barcino al subsòl, a la Domus de Sant Honorat (amb la Generalitat) i al Refugi 307.
- La **construcció del museu virtual**, a partir de l'**escanejat làser** amb el Laboratori VIMAC-UPC, Bit Habitat i altres institucions.
- Anàlisi sobre el millor futur per a alguns espais a Ciutat Vella que tenen valor patrimonial en ells mateixos però que fan una aportació molt minsa al relat de conjunt del Museu.

Els objectius en espais museístics en **cogestió publicocomunitària** són:

- Patrimonialització i museïtzació d'una illa del Bon Pastor, situant les cases en la història urbana amb una doble lectura de barri i de ciutat i, en última instància, obrera i europea. Obres en curs a Bimsa, amb suport del Pla de barris i l'assessorament del Museu d'Hèlsinki, en diàleg amb l'ICOM. Projecte publicocomunitari d'ideació, finançament i cogestió futura de l'espai amb el Districte de Sant Andreu i AVV Bon Pastor.
- La consolidació de la Casa de l'Aigua com a conjunt patrimonial de primer ordre per explicar la història del medi ambient a Barcelona i la noció de sostenibilitat històrica, a partir del proveïment d'aigua a la ciutat. Projecte compartit i amb fórmules diverses de cogestió amb els districtes de Sant Andreu i Nou Barris i, per ara, amb tres entitats dels dos districtes: Centre d'Estudis Ignasi Iglesias, Associació Patrimonial de Trinitat Vella i Arxiu Històric de Roquetes.

3) PROGRAMACIÓ PÚBLICA I EDUCACIÓ EN MÚLTIPLES FORMATS

La **programació pública** es nodreix en bona mesura dels continguts generats per la recerca i s'adreça a tots els ciutadans, residents o turistes. Les propostes estan centrades en la **història i el patrimoni de Barcelona**, oferint una multiplicitat de mirades que es reflecteixen en una **programació participativa, diversa i articulada** alhora.

Avançar cap al concepte **museu escola** és un objectiu cabdal, i per això es vol impulsar el binomi educació-cultura. El programa educatiu del Museu, *Interrogar Barcelona*, treballa de forma col·laborativa amb els diversos agents educatius de la ciutat i crea nous models de relació entre el museu i les escoles.

La disseminació i la divulgació del coneixement es realitza amb una **programació regular, àmplia i en múltiples formats**, de la qual s'exposen a continuació els detalls, a títol indicatiu, atès que tant necessitats com propostes no es poden preveure de manera exhaustiva a quatre anys vista.

La idea d'un museu perfectament programat a llarg termini no és necessàriament, en l'era digital, un símptoma de bona organització, sinó que també ho pot ser de rigidesa. Un dels valors més importants per a una programació participativa és la **capacitat d'actuació just in time**, com, per exemple, en la proposta *Aigua km zero*.

Els principals objectius i propostes són:

- **Programa general**
 1. **CRED debat**: les activitats del Centre de Recerca i Debat, des dels diàlegs a Plaça del Rei, Park Güell i Vil·la Joana, en diferents formats, als seminaris i jornades sobre història urbana i sobre patrimonis barcelonins, en especial l'arqueològic a plaça del Rei, l'arquitectònic al Park Güell i el musical i literari a Park Güell i Vil·la Joana. És una programació que gaudeix d'un públic ampli i que nodreix el Museu com a centre de coneixement i d'activitats en altres formats, com les exposicions o les guies i itineraris. L'aposta és mantenir la mateixa estructura, amb les activitats compartides, com fins ara, amb altres agents.
 2. **CRED formació**: El curs de **Relats urbans, teoria i pràctica de l'itinerari històric** aplega el conjunt d'historiadors i especialistes que configuren el *think tank* del Museu i és la base per a la innovació en modalitats de visita urbana, la proposta és consolidar-lo, com també els cursos per als mestres i professors. En tots els casos, són cursos oberts, amb presència tant de joves en cerca d'oportunitats com de jubilats. Quant als màsters en Intervenció en el patrimoni i el paisatge amb la UAB i en Literatura i ciutats de la UB, el seu futur depèn de les possibilitats de les universitats de finançar-los.

3. El **CRED** té a més una presència específica a **Vil·la Joana**, nodrint una part substancial de la programació amb propostes conjuntes amb la UB, la UVic, la Càtedra Verdaguer i la Fundació Verdaguer.
4. **Visites i itineraris**, cap a una alternativa turística: la consideració dels espais del museu com a polaritats organitzadores de visions múltiples de la ciutat ha donat un impuls notable a visites i itineraris que cal sistematitzar millor per aconseguir més impacte ciutadà i més rellevància com a **alternativa al turisme**, que junt amb l'exposició nodal a Casa Padellàs permeti un altre enteniment de Barcelona que formi part de la solució i no del problema de la massificació turística.
5. **Síntesi formats Park Güell**. El Park Güell com a espai nodal del Museu, és cada cop més central i experimental en el programa de diàlegs i debats, visites i itineraris dins i també fora del recinte i en la interacció amb les escoles. Així mateix, cada cop tenen més èxit les iniciatives transversals, com la Nit dels Museus. Per això es pot parlar de "síntesi de formats Park Güell": el programa s'ha fet ric i complex, i apunta cap a una síntesi millorada amb vincles amb el públic més proper i les entitats, com el Taller d'Història de Gràcia, i en bona entesa amb B:SM i gestió Park Güell, els districtes, Urbanisme i Parcs i jardins. Una novetat a partir de 2020 serà fer-ne camp de **pràctiques** per als estudiats del **curs de Relats urbans** impartit pel CRED.
6. **Programes Estimul'art i Refugees welcome**: reformulació del programa dedicat als malalts d'Alzheimer en les fases inicials, després de l'experimentació efectuada amb la Fundació ACE i el Museu Marès, i manteniment de les sessions de benvinguda a refugiats i nousvinguts en general, que hi poden trobar les claus d'una primera orientació en els temps i espais de la ciutat.

La història de la innovació cultural urbana és fonamental entre les línies de recerca del CRED, amb una visió transdisciplinària i en diferents formats (música, cinema, recitals, gastronomies). A partir d'aquí, la programació del Museu té per objectiu específic el de "posar els diversos patrimonis dins de la història":

7. **Patrimonis/BCN: història & música i cinema, Park Güell**: la visió de la capitalitat innovadora de Barcelona des de la música i el cinema s'ha consolidat en la programació d'estiu, que des de 2019 s'ha estès ja a juliol i agost i a partir de 2020 s'estendrà als patrimonis alimentaris. El museu no organitza concerts ni pel·lícules ni fa gastronomia: fa sempre història de Barcelona. La breu conferència introductòria de totes les sessions, com s'ha comprovat en 2019 amb el cinema, li atorga un valor afegit molt valorat per la ciutadania.
8. **Patrimonis/BCN: història & literatura i educació, Vil·la Joana**: espai amb els referents de Verdaguer i de les Escoles Vil·la Joana on conferències, visites, jornades, recitals, microexposicions i fins i tot fires es vertebren, dins del marc de la història, el patrimoni i el seu potencial en la creativitat futura. La pertinença del Muhba a la xarxa Espais Escrits i la relació amb les institucions relacionades amb **Verdaguer** i autors diversos, com la Fundació **J.V. Foix**, entre

altres, contribueix a completar una línia de programa cada cop més definida. Vil·la Joana ha de ser, a més a més, seu d'estades escolars, com a **museu escola** del MUHBA.

- **Programa educatiu**

L'educació és objectiu fonamental del Museu, no com una activitat específica i separada, sinó com a nucli de la relació entre història, patrimoni i ciutadania, en tant que laboratori en la construcció de relats de ciutat i de modalitats d'apropiació del patrimoni i l'espai urbà compartibles entre persones de múltiples orígens i condició. Per això, el projecte educatiu fa camí cap a un model que permeti difuminar les barreres entre els sistemes educatiu i cultural.

El MUHBA treballa des de fa anys en diversos projectes que són fruit d'una interacció continuada amb les escoles i en connexió directa amb el **Consorti d'Educació de Barcelona**, en curs de definició. En aquesta línia, durant els propers quatre anys i en nivells diversos d'integració entre escola i museu:

1. Posada en marxa experimental a partir de la tardor de 2020 del **museu escola**, en dos formats:
 - a. Museu escola a **Vil·la Joana**, ben equipada per al projecte en tots els aspectes, començant per la seva museïtzació, on les escoles passarien el dia, amb un programa coherent tant amb els seus propòsits educatius com amb el patrimoni i potencials del Museu. Es tracta d'una oferta preferent per als **Centres amb suport intensiu per a l'educació inclusiva**, segons la relació del Consorci d'Educació; i
 - b. Museu escola a **Casa Padellàs**, en una saleta de planta baixa, amb formats breus que combinin treball en grup i recorregut patrimonial, a l'espera que es facin les obres i es pugui disposar dels espais previstos.
2. Millora i extensió de les activitats que comporten una relació molt directa amb les escoles i que s'integren en el programa **Interrogar Barcelona** (Patrimonia'm, Viatge per Barcelona, Casal d'estiu "Llegim la ciutat", treballs de recerca de batxillerat, etc.), amb algunes innovacions i amb la potenciació dels formats de major profit en el treball actiu amb els nois i noies.
3. Entre els formats que formen part d'aquest programa educatiu integrat del Museu que es proposa d'incentivar s'hi troben:
 - a. el **Patrimonia'm**, que és una de les senyes d'identitat del Museu i que es troba en vies de redefinició;
 - b. el **Ciceró Barcelona**, és a dir, la línia de l'**aprenentatge servei**, vinculada a diversos espais patrimonials del Museu i amb moments de vivència excepcional, com la Nit dels Museus;
 - c. el **Viatge per Barcelona**, a partir dels instituts que hi participen; i

- d. el **Casal d'Estiu**, concebut com un espai d'aprenentatge compartit a partir dels espais patrimonials, relats, itineraris i altres recursos del museu.
4. Ampliació dels projectes educatius vinculats als **espais patrimonials del Museu** per a les escoles del seu entorn proper, en especial a MUBHA Fabra i Coats, Casa de l'Aigua i Oliva Artés, amb una nova "triangulació educativa": les escoles, el museu i les entitats i centres d'estudis locals. En el cas d'Oliva Artés, amb experimentació pilot de nous formats amb l'escola Fluvià.
5. Es mantindrà, per a les nombroses escoles de fora de la ciutat i per a aquelles que no formin part del projecte educatiu integrat del Museu, el programa d'activitats sobre història i patrimoni amb visites a les seus del Museu.

Per fer efectiva una major implicació entre museu i escoles, i en bona relació amb el **Consorci d'Educació de Barcelona**, el Museu es proposa: a) Crear una intranet/moodle per les escoles que participen en els projectes en col·laboració, per compartir experiències i materials; i b) El desenvolupament del projecte *La història de Barcelona a partir de fonts primàries*, per posar a disposició de la comunitat educativa un compendi documental i objectual de la trajectòria històrica de la ciutat que pugui ser útil a la classe.

- **Exposicions temporals i altres formats expositius**

Les exposicions temporals han d'abordar-se com un format més de programació, tant les més estables com les més efímeres: per a un museu de ciutat no són sempre necessàriament el "format rei".

El Museu treballa a llarg termini, i totes les exposicions temporals que s'indiquen tenen una bona part dels treballs de recerca efectuats, des del Centre de Recerca i Debat del Museu i compten amb socis per contribuir a produir-les.

El que a continuació s'exposa com a calendari d'**exposicions temporals** dependrà en la seva materialització dels recursos disponibles i de les oportunitats alternatives. així com del calendari de producció i obertura al públic de les futures **museografies estables** de Casa Padellàs, Oliva Artés i Fabra i Coats, de les renovacions parcials menors de *Bàrcino* al subsòl, de la planta Gaudí a la Casa del Guarda i de l'entrada del Refugi 307, i dels resultats dels treballs amb altres entitats i en cogestió al Bon Pastor o a Casa de l'Aigua.

A les propostes expositives temporals que es detallen a continuació caldria també afegir les exposicions de literatura i ciutat a Vil·la Joana, que arriben a través de la xarxa **Espais Escrits**.

2019

Barcelona Capital Mediterrània. (I) La metamorfosi medieval, s. XIII-XV. Tinell (pròpia)
B.C.M. (II) La conquesta del litoral, s. XX-XXI. Santa Àgata (amb Gerència municipal i BR)
Barcelona flashback. Kit de coneixement urbà. Casa Padellàs (pròpia)
La ciutat portuària. Santa Àgata (amb Port Barcelona 150 anys, inici desembre 2019)

2020

El palau comtal i reial, mil anys de metamorfosis. Miniinstal·lació Tinell (pròpia)
Modernisme i capitalitat. Vistes d'Europa 1900. Miniinstal·lació Park Güell (UB i B:SM)
Entre habitatge i futbol: la formació dels barris. Exposició altell doble l'Oliva Artés (amb Institut Municipal Habitatge, Àrea Metropolitana, Consorci Z. Franca, Espanyol i Barça)

2021

El règim gremial a la Barcelona moderna. Recorregut de Capella a Padellàs (amb AHCB)
Alimentar la ciutat, s. XIV-XX. Expo a Tinell + fira a Park Güell (amb Mercabarna i B:SM)
Europa, Barcelona. La revolució del ferrocarril. Oliva Artés espai central (amb Universitat de Barcelona, Universitat de Lleida, Renfe, FGC, SNCF i Amics del Ferrocarril)
Clima i aigua des de Barçino. Mininstal. Casa Aigua (amb UAB, Ecol. Urb., D. Nou Barris)

2022

Dones, treball i casa. Recorregut de Fabra i Coats a Maquinista i Bon Pastor (amb Amics Fabra i C., Fund. Maquinista i Macosa, AVV Bon Pastor, Centre Estudis Ignasi Iglesias)
Barcelona hospitalària, segles XIV-XX. Tinell (amb Hospital de Sant Pau i Museu Medicina)
Estudia! Escola i socialització al s. XX. Instal·lació urbana (amb xarxa escoles històriques)

2023

Muhba 80 anys. El sistema museu de Barcelona al segle XXI. Tots els centres
Merda urbana. Contaminació i reciclatge, segles XIII-XX. Tinell (amb Ecologia Urbana)
La ciutat de la llum. L'electrificació. Acabada la fase 3 obres, a Oliva Artés espai central.

En reserva

Cartografies de Barcelona. Tinell (amb l'Institut Cartogràfic de Catalunya)
Italians de Barcelona: la connexió hotelera, s. XVIII-XX. Capella (amb diversos hotels)
Ciutat de nit, les feines nocturnes. Fabra i Coats (amb TMB i serveis municipals diversos)

- Publicacions

- Llibrets de sala de les noves exposicions temporals i dels projectes a l'espai urbà.
- Col·lecció de Guies d'història urbana (3 cada any, de mitjana)
- Nova audioguia pel subsòl de la plaça del Rei i, a continuació, noves audioguies dels espais del museu en el seu conjunt, descarregables al mòbil, com a projecte destacat d'innovació conceptual i tecnològica.

- Novetats en història urbana de Barcelona: *Barcelona al segle XV; Barcelona-París, transfers literaris; El Palau Reial. 700 anys d'evolució; Futbol i Barcelona; Barcelona hospitalària: la ciutat i els seus hospitals; Barcelona i l'habitatge; La muralla romana; Una història del MUHBA, que fa 80 anys; Els gravats del setge de Barcelona; La diplomàcia internacional de Barcelona a les seves cartes, 1381-1566; Historiografia urbana de Barcelona; La ceràmica comuna de Barcelona, segles XIII-XVIII, Barcelona i el ferrocarril.*

- Revista científica periòdica i base dels intercanvis del Museu. Una reflexió acurada per part tant del Museu com del seu comitè científic extern ha portat a considerar la necessitat de mantenir *Quarhis*, amb els canvis adients, atès que no és tan sols una eina científica del museu en els camps de l'arqueologia i el patrimoni, sinó que és l'instrument d'intercanvi per poder mantenir la relació amb altres institucions, fruit de molts anys, i la continuïtat dels fons bibliogràfics del museu.

4) ESTRATÈGIA DIGITAL INTEGRAL: MUHBA MULTIMÈDIA

Les **tecnologies digitals** són la base d'una estratègia del museu per **construir un nou sistema integral** que permeti incorporar tot el conjunt de sabers, representacions i patrimonis, en un veritable canvi de paradigma quant a la relació entre ells i al potencial per fer-los accessibles i comunicar-los. (La mítica biblioteca de Borges en l'horitzó!)

Les **xarxes socials**, que avui el museu es ressent de no tenir, han d'exercir un paper fonamental a partir d'aquesta estratègia, per la seva utilitat en la disseminació dels continguts i de les activitats del museu. Apropar el museu a la ciutadania des de les xarxes socials és un **objectiu rellevant**. L'exposició *Barcelona Flashback* serà un exemple molt clar de la necessitat i la urgència de comptar amb xarxes socials.

L'**objectiu global** d'integrar totes les branques del museu en format digital és el que s'ha denominat projecte **MUHBA multimèdia**, iniciat ara fa un any, que ha d'anar aplegant, progressivament, tots els formats d'arxiu de coneixements i patrimonis, totes les publicacions, vídeos i propostes, les col·leccions en línia i la recreació virtual de tot el museu, incloent les exposicions temporals. A partir d'aquí ha de ser la base per a un salt endavant en els formats de comunicació del Museu.

Aquest objectiu general es concreta en cinc d'específics:

- Potenciar l'espai web com a plataforma fonamental d'accés als continguts i als recursos digitals del Museu: exposicions virtuals, col·leccions en línia, publicacions electròniques, productes audiovisuals de les activitats, etc.
- **Digitalització** dels fons bibliogràfics propis i unificació digital de l'arxiu amb els fons documentals, d'imatges i audiovisuals del museu en els 80 anys de la seva història.

- Impulsar la creació de nous recursos digitals temàtics, en la línia de la **Carta Històrica de Barcelona**, que genera un alt nombre de visites a la web del Muhba. Pel que fa a aquesta, es volen ampliar els continguts amb la creació de noves plantes de la ciutat dels anys 1350, 1450 i 1550.
- Ampliar el **planetari de ciutats europees**, a partir de la versió comparativa inicial inclosa a *Barcelona flashback* amb Barcelona, Lisboa, Roma, Londres i Frankfurt.
- Creació del **Museu Virtual**, continuant el procés de digitalització dels espais patrimonials i el seu entorn i de les sales d'exposició estables i també temporals del Museu, per poder oferir la visita virtual completa i 3D des d'internet. Una nova manera de donar a conèixer Barcelona al món en clau històrica que ha de ser accessible des de qualsevol punt del món, passant pels barris de Barcelona.
- Implementar la fotogrametria en la creació de models 3D de peces de la col·lecció per a la seva documentació i anàlisi.
- Prestar una atenció especial a les entrades referides al museu i a la història de Barcelona a la **wikipedia** i altres eines de consulta similars.

5) PROJECCIÓ INTERNACIONAL: LA CIUTAT COM A OBJECTIU

Els museus de ciutat han canviat de posició en la darrera dècada, quan, després d'un període llarg d'atonía, han vist com se'ls confiava la tasca no tan sols d'una millor presentació de la ciutat per als visitants, sinó d'incorporar els nous ciutadans a unes metròpolis complexes. La utilitat d'aquesta institució com a constructora d'identitat ciutadana i de ciutadania està fent créixer els museus de ciutat al món, com reflecteix el fet que, aquest any de 2019, el nombre d'inscrits a lcom/Camoc ha passat de 300 a 500.

El MUHBA ha aconseguit un paper reconegut en la construcció d'un nou concepte de museu de ciutat per al segle XXI, en què a) el coneixement històric vinculat amb un teixit patrimonial policèntric forma part dels mecanismes d'orientació social i de creació d'identitats compartides; i b) s'impulsa una visió d'Europa teixida des de la xarxa urbana, just quan estats i nacions no aconsegueixen avançar en la vertebració del continent.

L'interès per impulsar aquesta línia de treball internacional fou la base per crear des del MUHBA, ara fa una dècada, la xarxa CITYHIST (City History Museums and Research Network of Europa), que aplega universitats, centres de recerca i museus de ciutat i que el 2013 va promoure la "Declaració de Barcelona sobre els museus de ciutat d'Europa".

En aquest context, el MUHBA, com a museu de la ciutat, ha de poder ser ambaixador de Barcelona al món, en la construcció d'una Europa compartida i en projectes municipals transnacionals, com els duta a terme a L'Havana en els dos mandats anteriors, en el benentès que aquests projectes han de comptar en una mesura notable amb finançaments externs al Museu.

Els principals objectius 2019-23 en **treball compartit** amb altres museus de ciutat i organitzacions relacionades amb la seva tasca són:

- Participació a l'ICOM-CAMOC Conference. Kyoto, setembre 2019, i a les properes (2020, Cracòvia). Amb l'objectiu que el Congrés Mundial de Museus de Ciutat pugui celebrar-se a Barcelona en 2021 o 2023. L'objectiu és mostrar un museu de ciutat avançat en la materialització del seu projecte. <http://network.icom.museum/camoc/>
- Celebració, com a promotors i líders de la xarxa, de la VIII reunió de la CITYHIST. Barcelona, octubre 2019, i convocatòria de les següents, amb projectes comuns, com *Barcelona flashback*. <https://cityhistorymuseums.wordpress.com/>
- Participació a la EAUH Conference (European Association for Urban History). Anvers, setembre 2020. El Muhba és al Comitè científic. Ocasíó per consolidar l'exportació de sabers en cura del patrimoni, en l'exposició de presentació que se'ns ha sol·licitat a Anvers. Amb la proposta que la reunió biennal de 2024 es faci a Barcelona (2022 a Ostrava). <https://www.uantwerpen.be/en/conferences/eauh2020/>
- Participació en la Xarxa europea de memorials espontanis, amb els treballs i les recerques en relació amb els objectes ofrena de l'atemptat de la Rambla, <http://www.spontaneousmemorials.org/>
- Continuar com a part de la xarxa literària Espais escrits, amb cases d'autor i centres d'estudis de l'àmbit de parla catalana, www.espaisescrits.cat i seu a Vil·la Joana.
- Participació a l'European Museums Forum, amb la possibilitat que la reunió anual de lliurament europeu de premis de l'any 2023 es faci a Barcelona (en aquest cas, el projecte sobrepassaria les funcions del Museu i, de tirar endavant aquesta possibilitat, requeriria un acord ampli). <https://europeanforum.museum/>
- Participació en el projecte d'avaluació de museus i polítiques públiques de l'OCDE, per al qual el Muhba fou convidat al Festival d'Economia de Trento 2019, <https://2019.festivaleconomia.eu/-/nazioni-vs-regioni-la-variabile-regionale-nell-europa-contemporanea> , amb previsió de projectes del MUHBA com a laboratori.
- Contribucions en les xarxes especialitzades en **arqueologia**, en **conservació i restauració**, i en **patrimoni industrial, treball i habitatge** (TICCIH, Worklab).

6) ELS SUPORTS I EL CERCLE DEL MUSEU D'HISTÒRIA

El MUHBA, que és part de l'Institut de Cultura de Barcelona, compta per a la seva tasca amb el suport del Cercle del Museu d'Història. A banda de l'estudi i propostes de solució per atendre millor pressupostàriament des de la pròpia institució les necessitats efectives del Museu d'Història de Barcelona, que no són l'objectiu en aquest document (vegeu taules annexes), sí que cal comentar com a part de les línies estratègiques dels propers anys la importància de donar més impuls al Cercle del museu.

El Cercle del Museu d'Història reuneix hores d'ara tant les grans entitats socials i culturals com empresarials que donen suport al Museu, de múltiples maneres, més enllà de l'ICUB, del qual forma part, i dels districtes i sectors municipals amb els quals el Museu ha de treballar regularment. Passat el temps difícil dels anys de la gran crisi, el Cercle ha experimentat un relançament, com fou visible en la seva reunió de 2019.

Després de la incorporació de la FAVB, recentment s'han incorporat al Cercle entitats de gran relleu publicoprivat, com són la **Fira de Barcelona**, el **Consorti de la Zona Franca**, **Mercabarna** i el **Port de Barcelona**, incorporacions que han donat ja bons fruits en projectes compartits amb totes quatre institucions: tres guies (Fira), un llibre (Mercabarna), dues exposicions (Port confirmada, Consorti en curs de confirmació),

Convindria, si fos possible, seguir i consolidar aquesta línia, incorporant al Cercle entitats de tipus molt divers amb les quals treballa regularment el Museu i que encara no hi són, com són la UPC, Bit Habitat i l'Àrea Metropolitana.

Equip MUHBA, 2 de setembre de 2019